

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Geodeettisesta laitoksesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Geodeettisesta laitoksesta. Laki korvaisi nykyisen geodeettisesta laitoksesta annetun lain.

Esityksen mukaan Geodeettisen laitoksen tehtävänä olisi huolehtia Suomen kartoitukseen tieteellisistä perusmittauksista ja paikkatietojen metrologiasta sekä tehdä tutkimustyötä geodesian, geoinformatiikan ja kaukokartoituksen sekä niihin liittyvien tieteiden aloilla. Laitoksen tehtävänä olisi myös edistää geodeettisten, geoinformatiikan ja kaukokartoituksen menetelmien ja laitteiden käyttöönottoa erityisesti paikkatietojen hankinnassa ja käsittelyssä. Lisäksi

laitos ylläpitäisi geodeettisten ja fotogrammetristen mittausten osalta mittanormaaleja ja toimisi kansallisena mittanormaallaboratoriona.

Geodeettisen laitoksen ylimpänä toimielimenä olisi johtokunta. Laitoksen päällikkönä olisi ylijohtaja, joka kuuluisi johtokuntaan, mutta ei suoraan asemansa perusteella toimisi johtokunnan puheenjohtajana.

Lain täytäntöönpanosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Geodeettinen laitos on maa- ja metsätalousministeriön alainen valtion tutkimuslaitos. Se on luonteeltaan tieteellinen tutkimuslaitos, jolle kuuluu sekä soveltavan että perustutkimuksen suorittaminen. Lisäksi laitos tekee menetelmä- ja laitekehitystyötä sekä laadunvalvontaa. Laitos osallistuu vain sellaisiin operatiivisiin mittaus- ja kartoitustehtäviin, joihin sisältyy tutkimuksellisia tavoitteita, ja yhteisiin tutkimushankkeisiin muiden laitosten, yliopistojen ja yritysten kanssa edellyttäen, että laitoksen asema puolueettomana tutkimus- ja asiantuntijalaitoksena ei vaarannu. Laitos tekee yhteistyötä yliopistojen kanssa toimialaansa kuuluvassa opetuksessa, opinnäytetöiden ohjaamisessa ja jatkopintojen järjestämisessä. Kansainvälistä

yhteistyötä toteutetaan kansainvälisten tiedejärjestöjen välityksellä ja alan laitosten yhteistyön avulla siten, että suomalaista osaamista voidaan hyödyntää muualla maailmassa. Geodeettinen laitos saa näin mahdollisuuksia kehittää ja testata tutkimusmenetelmiään muualla sekä osallistua laajoihinkin kansainvälisiin projekteihin, mitkä erityisesti kartoitusalalla ovat tärkeitä. Geodeettista laitosta on kehitetty eurooppalaisena tutkimuslaitoksena, joka luontevasti kuuluu alan tiedeyhteisöön ja voi toteuttaa Suomen ja Euroopan unionin tutkimustavoitteita.

Nykyinen laki geodeettisesta laitoksesta (442/1975) tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1977. Geodeettisen laitoksen tehtävänä on lain 1 §:n mukaan huolehtia Suomen kartoitukseen tieteellisistä perusmittauksista sekä suorittaa tutkimustyötä geodesian, fotogram-

metrian, kartografian ja niihin liittyvien tieteiden aloilla. Laitoksen tehtävistä säädetään yksityiskohtaisemmin asetuksella.

Nykyinen asetus geodeettisesta laitoksesta (1293/1992) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Asetuksen 1 §:n mukaan laitos harjoittaa tieteellistä tutkimusta, suorittaa geodesian, vaaituksen ja painovoiman valtakunnallisia perusmittauksia, kehittää ja koekilee geodeettisia, fotogrammetrisia ja kartografisia kojeita ja menetelmiä, seuraa alansa kehitystä ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön, julkaisee tietoja alansa tutkimusten tuloksista ja edistää tutkimustulostensa hyväksikäyttöä sekä hoitaa maa- ja metsätalousministeriön erikseen antamia tehtäviä ja toimeksiantoja.

Kansallisista mittauspaikoista annetulla valtioneuvoston päätöksellä (785/1993) on määrätty, että Geodeettinen laitos toimii pituussuureen (perusyksikkö metri sekä metriä pitemmät mitat ja välimatkat, erityisesti geodeettiset perusviivat) sekä suureen putoamiskiihtyvyyden kansallisena mittauspaikkana. Mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetun lain (1156/1993) voimaantulon, 1 päivän tammikuuta 1994 jälkeen laitos on toiminut geodeettisen pituuden ja maan vetovoiman putoamiskiihtyvyyden kansallisena mittanormaalilaboratoriona. Lain mukaisessa kansallisessa mittanormaalijärjestelmässä ylläpidetään muiden muassa pituuden perusyksikön metrin ja maan vetovoiman putoamiskiihtyvyyden osalta kansallisia mittanormaleja. Mainitun lain säätämisen yhteydessä todettiin, että geodeettisesta laitoksesta annetussa asetuksessa on laitokselle säädetty muun muassa geodeettiseen ja fotogrammetriseen metrologiaan liittyviä tehtäviä. Laitos käyttää kvartsimetrijärjestelmää, pitää yllä Nummelan normaaliperusviivaa ja Väisäläkomparaattoria sekä tekee absoluuttisia ja suhteellisia painovoiman mittauksia. Tämän vuoksi mainitun lain 14 §:ään otettiin säännös, jonka mukaan geodeettisten ja fotogrammetristen mittausten osalta noudatetaan, mitä niistä erikseen säädetään.

Geodeettisesta laitoksesta annetun lain 2 §:ssä on lain säätämisaikojen hallintokäytännön mukaiset säännökset laitoksen viroista ja muusta henkilöstöstä. Lain 3 §:n mukaan laitos voi tilauksesta suorittaa alaansa kuuluvia tutkimuksia, joista tilaajan on suoritettava asetuksella säädettyvät maksut, joiden suuruutta määrättäessä on noudatettava, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) on

säädetty. Geodeettisesta laitoksesta annetun lain 3 §:n nojalla on annettu 1 päivänä tammikuuta 1994 voimaan tullut asetus geodeettisen laitoksen suoritteista perittävistä maksuista (1323/1993).

Geodeettisesta laitoksesta annetun asetuksen 3 §:n mukaan laitoksen toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta, jossa on laitoksen ylijohtaja puheenjohtajana, varapuheenjohtaja sekä viisi muuta jäsentä, joista yksi edustaa laitoksen henkilöstöä. Asetuksen 4 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on päättää laitoksen yleisistä toimintalinjoista ja merkittävistä kehittämishankkeista sekä laitoksen talousarvioehdotuksesta, toiminta- ja taloussuunnitelmasta, pitkän aikavälin suunnitelmasta, laitoksen toiminnallisista tavoitteista ja muista laitoksen kannalta laajakantoisista ja periaatteellisesti merkittävistä asioista. Lisäksi johtokunta antaa lausunnon osastonjohtajan nimittämistä koskevassa asiassa. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa johtokunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Laitoksen päällikkönä on ylijohtaja, jonka nimittää asetuksen 10 §:n mukaan tasavallan presidentti. Laitoksessa on nykyisin neljä tutkimusosastoa: fotogrammetrian ja kaukokartoituksen osasto, geodesian osasto, kartografian ja geoinformatiikan osasto sekä painovoimaosasto. Osastojako on nykyisin säädetty asetuksen 2 §:ssä. Osastonjohtajat nimittää asetuksen 10 §:n mukaan valtioneuvosto johtokunnan annettua asiasta lausunnon.

Geodeettinen laitos sijaitsee Kirkkonummen Masalassa, jonne rakennettiin tiloihin laitos siirrettiin entisistä vuokratiloista Helsingin Ilmalasta vuonna 1995. Laitoksella on lisäksi Kirkkonummen Kylmälässä Metsähovin tutkimusasema, joka käsittää avaruusgeodeettisen aseman, painovoimalaboratorion ja Sjököllän fotogrammetrisen koekentän.

Valtion talousarviossa Geodeettiselle laitokselle nettobudjetointiperiaatteella myönnetty rahoitus vuodelle 2000 on 15,4 miljoonaa markkaa. Maa- ja metsätalousministeriön ja Geodeettisen laitoksen välillä tehdään vuosittain tulossopimus, jossa tarkennetaan talousarviossa olevia tulostavoitteita ja sovitetaan vuosittaiset tulos- ja muut toimintatavoitteet. Valtion talousarvion maa- ja metsätalousministeriön pääluokan lisäksi laitos on saanut ulkopuolista rahoitusta pääasiassa Euroopan unionilta ja Teknologian kehittämiskeskukselta.

2. Nykytilan arviointi

Geodeettisesta laitoksesta annettu laki on vuodelta 1975 ja sitä on sen voimaantulon jälkeen muutettu kerran vuonna 1987. Laki on teknisesti vanhentunut laitoksen virkoja ja maksuperusteita koskevien säännösten osalta. Laitoksen tehtäviä koskevat säännökset eivät myöskään ole kaikilta osin ajan tasalla. Lakia ja asetusta on tarpeen uudistaa myös uuden perustuslain voimaantulon johdosta.

Geodeettisen laitoksen toimintaa itsenäisenä tutkimuslaitoksena on syytä jatkaa ja kehittää, koska se ainoana laitoksena huolehtii maamme kartoituksen tieteellisistä perusmittauksista ja kehittää kaukokartoituksen ja geoinformatiikan menetelmiä aikana, jolloin nämä menetelmät kehittyvät nopeasti. Avaruus- ja tietoliikennetekniikan kehitys luonille menetelmäalueille sellaisia uusia mahdollisuuksia, joiden hyödyntäminen on yhteiskunnallemme ja elinkeinoelämällemme tärkeää. Geodeettisen laitoksen toimintaa ei voida yksityistää, koska laitos huolehtii valtakunnan kannalta tärkeistä perusmittauksista. Tällainen perus- ja soveltavaa tutkimusta tekevä asiantuntijalaitos ei myöskään voisi olla liiketaloudellisten perusteiden mukaisesti toimiva valtion liikelaitos. Geodeettinen laitos on toiminut perustamisestaan lähtien maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa ja nykyisinkin laitoksen tehtävät liittyvät läheisesti Maanmittauslaitoksen toimintaan sekä uusiutuvien luonnonvarojen inventointi- ja tiedonkäsittelymenetelmien kehittämiseen.

Geodeettisen laitoksen toimintaa kansallisenä mittanormaali-laboratoriona on tarpeen selkeyttää siten, että tämä tehtävä säädetään laissa suoraan laitoksen vastuulle.

Geodeettisen laitoksen virkatyypeistä ja henkilöstöstä ei ole nykyisin tarpeen säätää laissa. Sensijaan olisi nykyisin vain asetuksessa olevia säännöksiä laitoksen johtokunnasta täydennettävä lakiin otettavalla perussäännöksellä, jonka mukaan laitoksen ylin päättävä toimielin on johtokunta. Ylijohtajan virkaan nimittämistä koskeva asetuksen säännös on ristiriidassa tasavallan presidentin virkanimitysvaltaa koskevan perustuslain säännöksen kanssa. Myös osastonjohtajan virkaan nimittämistä koskeva asetuksen säännös, jonka mukaan osastonjohtajan nimittää valtioneuvosto, olisi muutettava nykyisen hallintokäytännön mukaiseksi.

Valtion laitosten tilaustutkimustoiminta ja

niistä perittävät maksut määräytyvät nykyisin valtion talousarvion, tulosohjauksen ja valtion maksuperustelain mukaan. Geodeettisen laitoksen suoritteiden maksullisuudesta ja perittävistä maksuista päättää valtion maksuperustelain 8 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö. Laitoksen hallintolaissa ei ole tarpeen säätää asiasta toisin.

Maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta kansainvälinen arviointiryhmä arvioi Geodeettisen laitoksen vuonna 1998. Arviointiraportin mukaan Geodeettinen laitos on kehittynyt perinteisestä kansallisesta laitoksesta nykyaikaiseksi tutkimuslaitokseksi, jolla on vahva kansainvälinen asema. Geodeettisen laitoksen 80-vuotisen toiminnan tuloksena Suomella on nykyisin hyvin toimiva ja riippumaton geodesian ja kartta-alan tutkimuslaitos, jonka tulosten tieteellinen ja tekninen laatu on yleisesti korkeatasoista ja henkilökunta kansainvälisesti arvostettua. Arviointiraportissa esitetään runsaasti havaintoja, johtopäätöksiä ja suosituksia laitoksen organisaatiosta, voimavaroista, tehtävistä, yhteistyöstä ja johtamisesta.

3. Esityksen tavoitteet

Tavoitteena on uudistaa Geodeettisen laitoksen hallintosäädökset vastaamaan uuden perustuslain säännöksiä, mittanormaali-järjestelmää koskevia säännöksiä, valtion virkamieslainsäädäntöä ja valtion maksuperustelakia sekä nykyistä hallintokäytäntöä. Uudistettavilla hallintosäädöksillä on lisäksi tarkoitus selkeyttää laitoksen tehtäviä ja tukea laitoksen johtamista ja kehittämistä. Uudistuksen yhteydessä pyritään hyödyntämään myös laitoksen kansainvälisen arvioinnin tuloksia.

4. Ehdotukset

Uuden perustuslain 119 §:n mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Geodeettisen laitoksen toiminnan tulokset muodostavat Suomen kartoituksen ja kiinteistöjärjestelmän perustan, jota muut viranomaiset käyttävät toiminnassaan. Kansalliseen mittanormaali-järjestelmään kuuluvien tehtävien hoitaminen on julkisen vallan käyttöä. Näiden seikkojen vuoksi Geodeettisen laitoksen yleisistä perusteista ehdotetaan säädettäväksi lailla. Lakiin ehdotetaan perussäännökset lai-

toksen hallinnollisesta asemasta, tehtävistä, johtokunnasta ja oikeudesta ottaa vastaan lahjoituksia. Lakiin ei ehdoteta otettavaksi voimassa olevassa laissa olevia säännöksiä laitoksen viroista ja henkilöstöstä eikä säännöstä tilaustukimuksista ja niistä perittävien maksujen määräämisestä. Näistä asioista otettaisiin tarvittavat säännökset laitoksen asetukseen.

Lain 1 §:ssä ehdotetaan määriteltäväksi Geodeettisen laitoksen hallinnollinen asema. Laitos olisi edelleen valtion keskushallintoon kuuluva tutkimuslaitos, joka toimisi maa- ja metsätalousministeriön alaisena. Edellä 2 kohdassa esitettyyn viitaten laitoksen erillisyyden ja itsenäinen asema ehdotetaan säilytettäväksi.

Lain 2 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi Geodeettisen laitoksen tehtävistä. Pykälän 1 momentin mukaan laitoksen tehtävänä olisi huolehtia Suomen kartoituksen tieteellisistä perusmittauksista ja paikkatietojen metrologiasta sekä tehdä tutkimustyötä geodesian, geoinformatiikan ja kaukokartoituksen aloilla. Tämä vastaa voimassa olevaa lakia muutoin paitsi paikkatietojen metrologian osalta, joka ehdotetaan lisättäväksi säännökseen uutena asiana. Kartoituksen tieteellisiin perusmittauksiin kuuluvat tarkkavaaitukset, valtakunnalliset painovoiman mittaukset, perusviivojen, 1-luokan kiintopisteiden, maankuoren vertikaali- ja horisontaaliliikkeiden mittaukset sekä painovoiman ajallisen vaihtelun mittaukset. Paikkatietojen metrologiaan kuuluvat paikkatietojen hankintaan, käsitteelyyn ja esittämiseen liittyvät mittanormaalit, kalibrintoiminta, laatustandardit, tekniset ohjeet ja auditointi. Voimassa olevassa laissa mainitut fotogrammetria ja kartografia ehdotetaan korvattaviksi termeillä kaukokartoitus ja geoinformatiikka. Kaukokartoitus käsittää lentokoneesta ja satelliitista tehtävät kuvaukset ja mittaukset sekä näiden tulosten analysoinnin. Geoinformatiikka puolestaan käsittää kartografian ja paikkatietotekniikan. Momenttiin ehdotetaan otettavaksi myös menetelmien ja laitteiden käyttöönoton edistäminen erityisesti paikkatietojen hankinnassa ja käsittelyssä. Näitä ei nykyisessä laissa mainita. Laitoksen tehtäviin kuuluu voimassa olevan asetuksen mukaan geodeettisten, fotogrammetristen ja kartografisten kokeiden ja laitteiden kehittäminen ja kokeileminen. Uuden teknologian ja menetelmien käyttöönoton edistämistä on alan nopean kehi-

tyksen vuoksi syytä korostaa laitoksen laakisääteisenä tehtävänä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi laitoksen tehtäviksi mittanormaalien ylläpitäminen geodeettisten ja fotogrammetristen mittausten osalta sekä toimiminen pituuden ja putoamiskiihtyvyyden kansallisena mittanormaallaboratoriona. Näistä tehtävistä on nykyisin säädetty mittayksiköistä ja mittanormaalijärjestelmästä annetussa laissa. Lain mukaisessa kansallisessa mittanormaali-järjestelmässä ylläpidetään muiden muassa pituuden perusyksikön metrin ja maan vetoiman putoamiskiihtyvyyden osalta kansallisia mittanormaaleja. Lain 14 §:n mukaan geodeettisten ja fotogrammetristen mittausten osalta noudatetaan, mitä niistä erikseen säädetään.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan Geodeettinen laitos suorittaa lisäksi maa- ja metsätalousministeriön erikseen määräämät tehtävät. Tällä säännöksellä ministeriölle säädettäisiin selkeästi lakiin perustuva mahdollisuus antaa tutkimuslaitokselle ajankohtaisiin tarpeisiin liittyviä toimeksiantoja. Vastaava säännös on nykyisin laitoksen asetuksessa.

Lain 3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi Geodeettisen laitoksen johtokunnasta. Laitoksen johtokunnasta on nykyisin säädetty vain asetuksessa. Lakiin ehdotetaan perussäännös johtokunnasta, jonka asettamisesta, toimikaudesta, kokoonpanosta, tehtävistä ja päätöksenteosta säädettäisiin asetuksella. Johtokunnan kokoonpanoa on tarkoitus muuttaa siten, että puheenjohtajana voisi toimia muikin laitoksen toimintaa tunteva henkilö kuin laitoksen ylijohdaja. Johtokunnan tehtävistä poistettaisiin lausunnon antaminen osastonjohtajan nimittämistä koskevassa asiassa.

Lain 4 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi lahjoitusten vastaanottamisesta. Ehdotettu säännös on sama kuin voimassa olevassa laissa.

Lain 5 §:ssä ehdotetaan, että tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annettaisiin valtioneuvoston asetuksella ja sen nojalla määrättäisiin työjärjestyksellä. Asetuksella säädettäisiin yksityiskohtaisemmin laitoksen tehtävistä, johtokunnasta, henkilöstöstä, asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta, johtavien virkamiesten nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä työjärjestyksestä.

Lain 6 §:ssä säädettäisiin lain voimaantulosta ja voimassa olevan lain kumoamisesta.

5. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole sanottavia taloudellisia eikä organisatorisia vaikutuksia, koska sillä vain ajantasaistetaan Geodeettisen laitoksen hallintosäädökset ja selkeytetään laitoksen tehtäviä ja hallintoa.

6. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Valmistelussa on otettu huomioon Geodeettisen laitoksen kansainvälisen arviointiryhmän raportti (Getting ready for the next century, Evaluation of the Finnish Geodetic Institute, Report of the Evaluation Panel, Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja nro 4/1998) ja siitä saadut lausunnot.

Esityksestä pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetusministeriöltä, liikenneministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Geodeettiselta laitokselta, Geologian tutkimuskeskukselta, Helsingin yliopistolta, Maanmittauslaitokselta, Mittatekniikan keskukselta, Suomen Akatemialta, Teknilliseltä korkeakoululta, Teknologian tutkimuskeskukselta, Topografikunnalta, Valtion teknilli-

seltä tutkimuskeskukselta sekä eräiltä kartoitus- ja paikannustekniikan alalla toimivilta yrityksiltä. Saadut lausunnot on otettu huomioon.

7. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset lain täytäntönnpanosta ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetuksella ja sen nojalla tarkemmat määräykset työjärjestyksellä. Luonnos Geodeettisesta laitoksesta annettavaksi asetukseksi on tämän esityksen liitteenä. Geodeettisen laitoksen suoritteista perittävistä maksuista päättäisi valtion maksuperustelain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö.

8. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Geodeettisesta laitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinnollinen asema

Geodeettinen laitos on valtion keskushallintoon kuuluva maa- ja metsätalousministeriön alaisena toimiva tutkimuslaitos.

2 §

Tehtävät

Geodeettinen laitos huolehtii Suomen kartoituksen tieteellisistä perusmittauksista ja paikkatietojen metrologiasta sekä tekee

tutkimustyötä geodesian, geoinformatiikan ja kaukokartoituksen sekä niihin liittyvien tieteiden aloilla. Laitoksen tehtävänä on myös edistää geodeettisten, geoinformatiikan ja kaukokartoituksen menetelmien ja laitteiden käyttöönottoa erityisesti paikkatietojen hankinnassa ja käsittelyssä.

Geodeettinen laitos ylläpitää geodeettisten ja fotogrammetristen mittauksen osalta mittanormaaleja sekä toimii pituuden ja putoamiskiihtyvyyden kansallisena mittanormaallaboratoriona.

Lisäksi Geodeettinen laitos suorittaa maa- ja metsätalousministeriön erikseen määräämät tehtävät.

3 §

Johtokunta

Geodeettisen laitoksen toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta, jonka asettamisesta, toimikaudesta, kokoonpanosta, tehtävistä ja päätöksenteosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Lahjoitusten vastaanottaminen

Geodeettisella laitoksella on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia toimintaansa ja erityisiä tutkimustehtäviä varten.

5 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella ja sen nojalla määrätään työjärjestyksellä.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 2000.

Tällä lailla kumotaan geodeettisesta laitoksesta 13 päivänä kesäkuuta 1975 annettu laki (442/1975) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Jan-Erik Enestam*

Valtioneuvoston asetus

Geodeettisesta laitoksesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty maa- ja metsätalousministeriön esittelystä, säädetään Geodeettisesta laitoksesta annetun lain 3 ja 5 §:n nojalla:

1 §

Tehtävät

Laissa säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi Geodeettinen laitos:

1) harjoittaa tieteellistä tutkimusta geodesian, kartografian ja paikkatietotekniikan, fotogrammetrian sekä muun lentokoneesta ja satelliitista tehtävän mittauksen ja kuvauksen aloilla;

2) huolehtii geodeettisesta, fotogrammetrisesta ja muusta paikkatietojen metrologiasta;

3) suorittaa valtakunnalliset geodeettiset perusmittaukset ja sitoo ne naapurimaiden vastaaviin mittauksiin ja kansainvälisiin järjestelmiin;

4) kehittää ja kokeilee geodeettisia, paikkatietoteknisiä ja kaukokartoituksen menetelmiä sekä geodeettisia ja kaukokartoituksen kojeita ja laitteita;

5) edistää geodeettisten, paikkatietoteknisten ja kaukokartoituksen menetelmien ja teknologian käyttöönottoa;

6) seuraa alansa kehitystä ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön;

7) julkaisee tietoja tutkimustensa tuloksista ja edistää niiden hyväksikäyttöä;

8) antaa toimialaansa koskevia lausuntoja ja tekee tarpeelliseksi katsomiensa esityksiä; sekä

9) hoitaa ne tehtävät ja toimeksiannot, jotka maa- ja metsätalousministeriö sille erikseen antaa.

Geodeettisen laitoksen tulos-, palvelu- ja muut toimintatavoitteet vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö.

Geodeettinen laitos voi tehdä sopimuksia toimintaansa kuuluvien tehtävien ja toimialaansa koskevien tutkimusten suorittamiseksi sekä yhteisten tutkimushankkeiden ja -ohjelmien toteuttamisesta.

2 §

Johtokunnan asettaminen

Geodeettisen laitoksen johtokuntaan kuuluu ylijohtaja ja enintään kuusi muuta laitoksen tehtäväalaa tuntevaa jäsentä, joista yhden tulee edustaa laitoksen henkilöstöä.

Maa- ja metsätalousministeriö nimittää johtokunnan jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja määrää jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi sekä vahvistaa johtokunnan jäsenten palkkiot.

3 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunnan tehtävänä on:

1) päättää laitoksen yleisistä toimintalinjoista ja merkittävistä kehittämishankkeista;

2) päättää laitoksen talousarvioehdotuksesta, toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja pitkän aikavälin suunnitelmasta;

3) päättää laitoksen toiminnallisista tavoitteista;

4) määrätä ylijohtajan esityksestä hänen sijaisensa; sekä

5) päättää muista laitoksen kannalta laajakantoisista ja periaatteellisesti merkittävistä asioista, jotka johtokunta ylijohtajan esityksestä ottaa käsiteltäviksi.

4 §

Johtokunnan kokoontuminen ja päätöksenteko

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään kolme muuta jäsentä on läsnä.

Johtokunnan kokouksessa päätetään asiat yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja on kannattanut.

Tarkemmat määräykset asian käsittelystä johtokunnassa antaa johtokunta ohjesäännössään.

5 §

Henkilöstö

Geodeettisen laitoksen päällikkönä on ylijohtaja. Lisäksi laitoksessa on osastonjohtajia sekä muuta virkasuhteessa ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

Ylijohtaja johtaa, valvoo ja kehittää laitoksen toimintaa ja vastaa toiminnan tuloksellisuudesta ja laitokselle asetettujen tulostavoitteen saavuttamisesta.

Laitoksen johtotehtävissä työskentelevät henkilöt vastaavat johtamansa yksikön toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuudesta.

Ylijohtajalla ja osastonjohtajilla on professorin arvonimi.

6 §

Sijaisten määrääminen

Ylijohtajan sijaisen määrää johtokunta. Osastonjohtajan sijaisen määrää ylijohtaja.

7 §

Asioiden käsittely ja ratkaiseminen

Geodeettiselle laitokselle kuuluvat asiat ratkaisee johtokunta tai ylijohtaja taikka muu virkamies, jolle sellainen toimivalta on työjärjestyksessä tai taloussäännössä annettu.

Ylijohtaja ratkaisee asiat, joita johtokunta ei ratkaise tai joita ei ole työjärjestyksessä tai taloussäännössä annettu muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Ylijohtaja tai muu esimiesasemassa oleva virkamies voi ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka muutoin olisi hänen alaisensa ratkaistava.

Asia ratkaistaan esittelystä, jollei työjärjestyksessä tai johtokunnassa käsiteltävien asioiden osalta johtokunnan ohjesäännössä toisin määrätä.

8 §

Virkojen täyttäminen

Ylijohtajan nimittää valtioneuvosto.

Osastonjohtajan nimittää ylijohtaja hankittuaan lausunnot hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä vähintään kahdelta laitoksen ulkopuoliselta asiantuntijalta ja kuultuaan asiassa johtokuntaa.

Muut virkamiehet ja työsopimussuhteisen henkilöstön nimittää tai ottaa ylijohtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

9 §

Kelpoisuusvaatimukset

Ylijohtajalta vaaditaan käytännössä osoitettua johtamistaitoa ja johtamiskokemusta. Osastonjohtajalta vaaditaan tehtävien edellyttämää käytännössä osoitettua johtamistaitoa.

Lisäksi vaaditaan:

1) ylijohtajalta tohtorin tutkinto ja julkaisuilla osoitettu kyky tieteelliseen tutkimustyöhön laitoksen toimialalla sekä hyvä perehtyneisyys viran tehtävälleen; ja

2) osastonjohtajalta tohtorin tutkinto ja julkaisuilla osoitettu kyky tieteelliseen tutkimustyöhön osaston toimialalla sekä hyvä perehtyneisyys viran tehtävälleen.

10 §

Virkavapauden myöntäminen

Virkavapauden ylijohtajalle myöntää maa- ja metsätalousministeriö. Muille virkamiehille virkavapauden myöntää ylijohtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Viran hoidosta virkavapauden aikana ja viran ollessa avoinna päättää se, joka myöntää virkavapauden.

11 §

Tilaustutkimukset

Geodeettinen laitos voi tilauksesta suorittaa tehtävälleen kuuluvia selvityksiä, tutkimuksia ja muita asiantuntijapalveluja.

12 §

Valtion edustaminen

Geodeettinen laitos kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa laitokselle kuuluvissa asioissa.

13 §

Työjärjestys

Tarkemmat määräykset Geodeettisen laitoksen organisaatiosta, yksiköiden ja henkilöstön tehtävistä, asioiden ratkaisemisesta ja

laitoksen toiminnan muusta järjestämisestä annetaan työjärjestyksessä. Työjärjestyksen vahvistaa ylijohtaja johtokuntaa kuultuaan.

14 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Geodeettisen laitoksen nykyinen johtokunta toimii tämän asetuksen mukaisena johtokuntana toimikautensa loppuun saakka.

